

Oude volkswijsheden en weerspreuken

In de tijd dat men nog niet beschikte over moderne middelen als televisie, radio, internet, enz. moest de mens, en vooral de boer, het hebben van oude volkswijsheden die ze verpakten in prachtige en makkelijk te onthouden weerspreuken. Ook nu blijkt nog steeds dat deze spreuken verrassend veel waarheid bevatten.

Januari (louwmaand)

Hartje winter en korte dagen met dito lange nachten. Het kan bitterkoud zijn, maar ook boterzacht. Op het land ligt het werk stil, maar binnen in de boerderij wordt het vee verzorgd en het gereedschap gerepareerd. De wind giert door tochtige woningen. Koude voelt nog kouder aan en soms is het huis niet warm te krijgen. Reikhalzend kijkt men uit naar het lengen van de dagen en het komende voorjaar. Krijgen we nog meer vorst of kunnen we op tijd het land op om te zaaien. Tegenslag in het weer kan de komende oogst doen mislukken en dat betekent honger. De weerspreuken van januari halen een tipje van de sluier op. Op een milde januari volgt vaak een gure lente en een hete zomer.

- Vriest het op de elfde nacht, zes weken vorst wordt er verwacht;
- Zonneschijn op nieuwjaarsdag betekent dat je veel appels verwachten mag;
- In de louwmaand mist, dan de lentemaand 't frist;
- Als in januari de vorst niet komen wil dan komt die zeker in maart en april;
- Is in januari van sneeuwvlagen arm dan volgt vaak een zomer schoon en arm;
- Geeft januari een sneeuwtaaijt dan zijn we de winter nog zeker niet kwijt;
- Januari zonder regen is de boerenstand een zegen;
- Als de kat in januari in de zon ligt, ligt ze in februari achter de kachel;
- Als de dagen lengen, begint de winter te strengen;
- Draagt januari een sneeuw wit kleed, wordt de zomer zeer heet;
- Januari zonder regen, is voor de boerenstand een zegen;
- Als in januari de muggen zwermen, dan kun je in maart de oren wermen;
- Als het in januari mistig is, dan wordt de lente fris;
- Gelijk januari, zo ook juli;
- Heeft januari koude en droge dagen, dan zal in februari de sneeuw u plagen;
- Nevels in januari opgestaan, brengt een natte lente aan;
- Als het vriest op Driekoningendag (6-1), dan vries het dertien weken lang;
- Geeft Sint Hilarius (13) zonneschijn, weldra zal het kouder zijn;
- Als het vriest met Sint Antonius (17-1), dan dooit het op St. Sebastiaan(20-1);
- Als het vriest op Sint Sebastiaan (20-1), dan is het op 2 februari met de vorst gedaan;
- Is het op Sint Paulus (25-1) schoon en klaar, dan brengt het een gezegend korenjaar;
- Is er op Sint Paulus (25-1) sneeuw of regen, dan komt een mager jaar ons tegen;
- Als de schaatsliefhebbers op Sint Sulpitus (29-1) op de schaats staan, zal het weer in het voorjaar van slag zijn.

Februari (sprokkelmaand)

De dagen gaan nu duidelijk lengen, het feest van Maria Lichtmis kondigt dat al aan. Natuurlijk kan het ook in februari nog stervens koud zijn maar de echte koude loopt nu toch een beetje op de laatste benen. De zon krijgt meer kracht. En veel weerspreuken begroeten dan ook het licht onze moederster en brenger van wat meer warmte. Maar oh wee, als de koude weer terugkomt ... is februari guur en koud, volgt vaak een zomer waar men van houdt.

- Komt februari met veel zacht weer, dan vriest het straks in het voorjaar des te meer;
- Groeit in februari al het gras, dan lopen we met Pasen in een dikke jas;
- Februari komt verklaren, dat men hout en kool moet sparen;
- Zingt de leeuwerik hoog in de lucht, heerlijk weer voorspelt zijn vlucht;
- Komt februari met goed weer, dan vriest 't in voorjaar des te meer;
- Nooit is de schrikkelmaand zo fel of ze heeft haar 5 schone dagen wel;
- Geeft de sprokkelmaand de winter niet, dan ligt ze voor Pasen in het verschiet;
- Sprokkelmaands regen, is grasmaands zegen;
- Als in februari de muggen zwermen, moet ge in maart uw oren wermen (warmen);
- Februari muggendans, geeft voor maart een slechte kans;
- In februari ziet de boer liever een hongerige wolf, dan een man in hemdsmouwen;
- In de korte maand regen, is vette mest en zegen;
- Vliegt de mug in februari, dan huivert men het ganse jaar;
- Schijnt morgen rood je tegen, dan dreigt februari met regen;
- Als vroeg krokussen bloeien, dan zullen ze met de koude stoeien;
- Is februari nat en koel, dan wordt juli dikwijls heet en zwoel;
- In februari al de lente? Dat geeft broden zonder krenten;
- Februari met vorst en wind, maakt weldra de Pasen blind;
- Als februari lacht, dan wordt maart niet zacht;
- Februari is nooit zo fel, of ze geeft drie lentedagen wel;
- Een koude februari geeft een goed roggejaar;
- Als het in februari niet sneeuwt, weet dan dat je later, in de zomer van hitte geeuwt;
- Wanneer februari iedereen winst brengt, dan klagen de boeren het minst;
- Lichtmis helder en klaar, maakt de boer tot bedelaar;
- Brengt Lichtmis (2-2) wolken en regen mee, dan is de winter voorbij en komt niet meer;
- Geeft Lichtmis klaverblad, met Pasen sneeuw op het pad;
- Op Romaldus (7-2) storm en blazen, zal in mei het vee doen grazen;
- Klaar weer op Sint Silvijs (17-2), het kan nog twee maanden winter zijn;
- Sint Matthijs (24-2) breekt het ijs, maar wil het ijs niet breken, dan vriest het nog zes weken.

Maart (lentemaand)

De zon krijgt nu duidelijk meer kracht, de natuur komt weer tot leven. Wanneer kan er gezaaid worden? Krijgen we wat warmere dagen of kan het nog koud worden? Gaat het nog regenen en sneeuwen of blijft het droog? Allemaal vragen die voor de landman van vroeger van cruciaal belang zijn. Het kwetsbare pas ontkiemde zaaigoed kan door zware nachtvorst bevroren. Dat betekent niet alleen opnieuw zaaien, maar ook een aanslag op de voorraden.

- Regen voor 8 uur is nooit van lange duur;
- Sneeuw en hagel, regen en wind – daarvan is maart een vriend;
- Geeft maart al veel gedonder, dan is een witte Paas geen wonder;
- Als het helder is op St. Jozefdag, een goed jaar men verwachten mag;
- Koude in maart, dan een lente te paard;
- Als hij komt en als hij scheidt, heeft d'oude Maart zijn gift bereid;
- Lentemaands ruwheid geeft zomermaands luwheid;
- Niet te droog, niet te nat, dan vult maart een duchtig vat;
- Danst het lammetje in maart, april pakt het bij de staart;
- Brengt maart storm en wind, de sikkel is de boer gezind;
- Donder in maart, vorst in april;
- Maart roert zijn staart, april doet wat hij wil en mei doet er ook nog wat bij;
- Waait de wind in maart te fel, veel fruit verwacht men wel;
- Als het weder is van goede zin, trekt de kou zijn steertje in;
- Maartse maan, brengt kwaad weer;
- Komt men in maart onweer tegen, dan krijgt men in juli regen;
- Daar is geen maart zo goed, of het sneeuwt wel op de boer zijn hoed;
- Een droge maart en een natte april, dat is de boeren naar zijn wil;
- Maart guur geeft een volle schuur;
- Maart niet te droog en niet te nat, vult de boer zijn kist en vat;
- Mist in maart, water en vorst in mei;
- Een droge maart, een natte april, een koele mei, vullen de schuren en de kelders van de boer;
- Een koekoe'sroep ter helft van maart, is voor de boer een daalder waard;
- Maartse regen, brengt geen zegen;
- Wat maart niet wil, dat neemt april;
- Als maart geeft april weer, geeft april maarts weer;
- Maartse zon en aprilse wind, schenden menig lieflijk kind;
- Autoruiten nu nog steeds bevroren, dat geeft straks veel koren;
- Stof in maart, is goud waard;
- Voor oude lieden heeft maart, kwaad in haar staart;
- Maartse buien die beduien, dat de zomer aan komt kruien;
- Een droge maartse wind, maakt de boeren goed gezind;
- Regent het met Sint Albinus (1-3) dat het giet, dan doet de boer dat veel verdriet;
- Zo de wind staat op Sint Gregorius (12-3), zo staat hij nog veertig dagen;
- Op de Lentedag (21-3) de wind in noord, dan blaast deze nog zeven weken voort;
- Is het op Sint Rupertus (27-3) helder en rein, zo zal ook de zomer zijn.

April (grasmaand)

De boer is nu druk, het vee moet naar buiten. Voor zover dat nog niet gedaan was of kon worden moet er nu toch echt gezaaid, gepoot en geplant worden. Akkers, weilanden en tuinen hadden de volle aandacht nodig. Groeizaam weer was gewenst, een beetje van dittum en beetje van dattum. Niet teveel koude graag en liefst wat regen erbij. April met zijn gril, doet wat hij wil.

- Aprilleke zoet, geeft nog weleens een witte hoed;
- Sneeuw in april geen nood, met zware nachtvorst veel meer dood;
- Is het in april nat en koud, dan groeit straks het koren als een woud;
- Sneeuwt april nog op onze hoed, het is voor de druiven en het koren goed;
- Heldere maneschijn in de aprilnacht, schaadt allicht veel bloesempracht;
- Laat het weer zoals het wil, maar ontkleedt u niet voor half april;
- Grasmaands gril is hooimaands wil;
- April veel regen, brengt grote zegen;
- Aprilvlokjes brengen meiklokjes;
- De heren en aprilten, bedriegen wie ze willen;
- Al doet april ons mooi weer aanschouwen, 't is evenals fortuin, we kunnen hem niet vertrouwen;
- Het groen des velds het oog bekoort doch zelden houdt april haar woord;
- Op een april geen zon, vaak water in de ton;
- April doet wat hij wil;
- Aprillertje zoet, geeft nog wel eens een witte hoed;
- April warm, mei koel en juni nat, vullen schuur en ook het vat;
- Geen zaterdag zo kwaad, of de zon schijn vroeg of laat;
- April veranderlijk en guur, brengt hooi en koren in de schuur;
- Een grote zon en bleek van schijn, dan zal het regenachtig zijn;
- Bloeien de bomen tweemaal op een rij, zal de winter zich rekken tot mei;
- In april heldere maneschijn, zal voor de bloesem kwalijk zijn.
- Broedt de spreek al in april, dan is een schone meimaand op til;
- Verschaft april veel schone dagen, dan pleegt mei de last te dragen;
- Als de hoenders kakelen lang en goed, zal het regenen in overvloed;
- Is april schoon en rein, dan zal mei minder zijn;
- De huwelijks staat, is als april, nu zon, dan storm, en dan weer alles stil;
- Hebben wolken rode randen, altijd is er wind en nats voorhanden;
- Als het in april regenen wil, blijven de boeren niet stil;
- Gras dat in april wast, staat in mei vast;
- April maakt de bloem, en mei bekomt de roem;
- Als in april kevers ontstaan, dan zal de mei van kou vergaan;
- Valt in april veel nat, dan zwemmen de druiven tot in het vat;
- Als april lacht, boerke wees voor uw oogst bedacht;
- Hoe groen het in het veld ook ons oog bekoort, doch zelden houd april zijn woord;
- Mocht het dauwen in april en mei, dan is de boer in september blij;
- Is Isodoor (3-4) voorbij, dan is ook de noordenwind voorbij;
- Op Sint Justijn (15-4), dood de kou het venijn.

Mei (bloei maand)

De dagen lengen, maar daar is alles mee gezegd. Koude kan gemist worden als kiespijn om over nachtvorst maar te zwijgen. Maar de IJsheiligen staan nog voor de deur. De kille noordenwind kan zomaar met wat nachtelijke vorst binnenvallen en het jonge gewas te gronde richten. En anders wel de hagel. Dit werd bestreden door her en der op het land veldkruizen te plaatsen. Of het ook geholpen heeft? Begin mei hebben alle vogels een nest of een ei. Behalve de koekoek en de spriet want die kennen dan hun nest nog niet.

- Is 't koud en bloeit de meidoorn, veel van haar pracht gaat verloren;
- Wie zijn schaap scheert voor St. Servaas (13 mei) houdt meer van wol dan van het schaap;
- Is het weer in mei te mooi dan ziet de schuur maar weinig hooi;
- In mei een warme regen, betekent vruchtenzegen;
- Is mei nat, een droge juni volgt zijn pad;
- Mei koel en te nat, brengt koren in het vat;
- Avonddauw en zon in mei, is hooi met karren op de wei;
- Een natte mei geeft boter in de wei;
- Kan vriezen in mei tot de ijsheilige voorbij zijn;
- Een bijenzwerm in mei, is een goed teken voor de wei;
- Het onweer in de schone mei, doet het koren bloeien op de hei;
- Voor ijsheilige de bloemen buiten, veelal kan je daar naar fluiten, wacht of tot ze zijn voorbij, de bloemen zijn dan blij;
- Roept de houtduif keer op keer, dan komt er vast en zeker mooi weer;
- Scheert de zwaluw over water en wegen, dan komt of blijft er wind en regen;
- De zonne in de meie, zet oude lieden aan het vrijen;
- IJsheilige hebben koude koppen;
- Als de eikels in mei gaan bloeien, zal alles volop gaan groeien;
- Pancras, Servaas en Bonifaas, ze geven vorst en ijs helaas;
- Nachtvorst in mei, houdt jonge groen niet schadevrij;
- Regen en wind in het midden van mei, maakt de boeren vast niet blij;
- Als de bij naar huis toe vlucht, zit er regen in de lucht;
- Meiregen op het zaad, is goud op de plaat;
- Hoe meer onweer in mei, zoveel minder in de herfst;
- Kamillegeur in mei, brengt de zomer dichterbij;
- In mei staat het vast, zijn vaak de en de hoed tot last;
- Weest op uw hoede, en wacht nu wel, mei baart dikwijls kattenspel;
- Onweer in mei, gras in de wei;
- Zingt de vink vroeg in de meimorgen, dan zal die dag voor regen zorgen;
- Avonddauw en zon in mei, hooi met karren uit de wei;
- Broedt de spreeuw vroeg in april, er is een schone mei op til;
- Als het op Sint Filippus (1-5) regent, is de oogst gezegend;
- Sint Urbanus (25-5) en de zon, wijn in de ton;

Juni (zomermaand)

Hoe wordt de oogst? Ligt er een groeizame zomer in het verschiet of gaat het juist regenen dat het giet en blijft het kil. Als het koud en nat in juni is, dan is het de rest van het jaar ook mis.

- Regent het op Sint Barnabas (11-6), zwemt de oogst in een waterplas;
- Gaat juni goed voorbij, dan is men in juli nog blij;
- Juni met veel donder, brengt de oogst ten onder;
- Is er in juni pas zonneschijn, dan wordt de zomer erg klein maar fijn;
- Juniregen is God's zegen, komt zonneschijn daarbij, dan maakt het boer en stadslui blij;
- In juni veel regen, komt wijngaard en bijen ongelegen;
- Blaast juni uit de noorderkant, verwacht veel koren op het land;
- Vliegen de vleermuizen 's avonds rond, dan komt er mooi weer in de vroege stond;
- Zware onweers baren dikke korenaren;
- Juniweer meer droog dan nat, vult met goede wijn het vat;
- Donderweer in juni, maakt het koren dik;
- Op juni komt het aan, of de oogst zal bestaan;
- Als het koud en nat in juni is, dan is het heel het jaar ook mis;
- Hoort ge in juni de donder kraken, dan maken de boeren goede zaken;
- Is juni nat en guur, dan wordt alles slecht en duur;
- Blaast de wind in juni uit de noorderkant, zo waait het koren van het land;
- In juni dondergevaar, dan is het een vruchtbaar jaar;
- Wie nu zijn vel niet brandt, staat straks als een bleekscheet op het strand;
- Als de noordenwind in juni staat, komt het onweer veel te laat;
- Boeren maaien nu hun grasjes, stedelingen pakken hun terrasjes;
- In juni te veel regen in de nok, schaadt de bij en de bonenstok;
- Juni met veel donder, brengt de oogst ten onder;
- Met een zomerwervelwind, is het weer ons goed gezind;
- In juni koude en een regenvlaag, ziet het boerke niet zo graag;
- Zo heet het is in juni, zo koud het is in december;
- Een boon in juni geplant, geeft er vijftig in de hand;
- Een wei die in juni niets geeft, is niet waard dat ze leeft;
- Gaat juni goed voorbij, dan is men in juli nog blij;
- Wat St. Medardus (1-6), geeft droog of nat, zes weken duurt het dit of dat;
- Heeft Magriet (10-6) geen zonneschijn, dan zal het een natte zomer zijn;
- Regen op Sint Barnabas (11-6), dan zwemt de oogst in de waterplas;
- Is het op Sint Antonius (13-6) nat, de boer drinkt zich van verdriet zat;
- Regen met Sint Veith (15-6), dan regent het zes weken in de tijd;
- Het weer van Sint Jan (24-6), houdt dertig dagen aan;
- Met Sint Jan de wind uit het noorden, het goede weer is geboren;
- Als op Sint Pieter (29-6) het haantje kraait, komt het regenweer ons toegewaaid.

Juli (hooimaand)

Met angst en beven wordt de zomer gevolgd. Er begint een serie regenheiligen die tot in augustus voort gaat. Veel regen betekent een misoogst en dat leidt weer tot honger, hoe de winter door? Wordt het in juli heet en droog dan houdt de winter kwaad betoog.

- Als de schapjes onrustig aan de hemel staan kan men niet zonder paraplu uit wandelen gaan;
- Prijkt juli in hete gloed, dan zijn in de herfst de vruchten goed;
- Morgenregen en vroege gasten blijven zelden overnachten;
- In juli 's nachts regen en overdag veel zon, vult in augustus menig schuur, zak en ton;
- Juli zonnebrand wenst de man op 't land;
- Slechts in juli-gloed wordt de vrucht en wijn eerst goed;
- Is de eerste juli regenachtig, gans de maand is twijfelachtig;
- Brengt juli hete gloed, zo gedijt september goed;
- Is in juli de morgen rood, 's avonds verkeert het weer in nood;
- Wanneer de oostenwind tegen den avond gaat liggen, waait hij ligt de volgende dag opnieuw;
- Juli helder en klaar, heet altijd een goed jaar;
- Is juli heet en droog, dan houdt de winter een kwaad betoog;
- Wisselen in juli regen en zonneschijn, het zal het naaste jaar voor de boeren kermis zijn;
- Zonder dauw geen regen, heet het in juli allerwegen;
- Als het op Sint Godelieve (6-7) regent, vult zij haar putje 40 dagen met regen;
- Wanneer het op Sint Henricus (13-7) droog is of regent, zeven weken duurt die zegen;
- Regen met Sint Margriet(20-7) geeft zes weken boerenverdriet;
- Met Sint Margriet droog, dan 6 weken de zon in het oog;
- Regen op Sint Magdaleen (22-7), dan regent het dagen achter een;
- Bouwt op Sint Anna (26-7) de mier grote hopen, de winter zal niet zacht verlopen.

Augustus (oogstmaand)

De gave van de natuur moet worden geoogst en daar kan de landman beter droog weer bij gebruiken. Zo links en rechts wordt al een uitstapje gemaakt naar de verwachting voor de komende herfst en winter. Augustus' eerste week heet en laf, veel winterse sneeuw wacht af.

- Regenboog in d'avondstond, leg dan uw hoofd op een zachte grond;
- Als voor 't laatst de koekoek roept, dan bederven de noten;
- Geeft begin augustus veel zonneschijn dan zal het een strenge winter zijn;
- Als er 's-avonds muggenzwermen dansen krijgt mooi weer nieuwe kansen;
- Als augustus zonder regen heen zou gaan dan zullen de koeien straks mager in de stal staan;
- Blijven de zwaluwen nog lang zwieren zal de winter ons humeur niet verstieren;
- Zo d'eerste oogstweek is heet, een lange winter staat gereed;
- Wanneer de leeuwerik hoog in de lucht zweeft, zo brengt het ons mooi weer;
- Noorderwind in augustus brengt bestendig weer;
- Is de eerste week in augustus heet, zorg voor goed warm winterkleed;
- Menigeen heeft het al ondervonden, wervelwinden zijn aan augustus verbonden;
- Begin augustus met regenvlagen, in de laatste dagen zal de regen ons weer plagen;
- Is het heet op Sint Domijn (4-8), het zal een strenge winter zijn;
- Op Sint Laurens (10-8) een regenvlaag, 6 weken duurt de regenplaag;
- Het weer Sint Casiaan (13-8), houdt nog dagen aan;
- Is het weer op Maria Hemelvaart (15-8) mooi, zo zal de herfst van het zelfde wezen;
- Als de ooievaars na de 21e nog blijven, zal een zachte winter binnendrijven;
- Is het weer op Sint Barthel (24-8) warm en schoon, dan draagt de herfst een gouden kroon;
- Blijven de zwaluwen ook nog na de 25e, wees voor de winter niet bang.

September (herfstmaand)

Al of niet voldaan is de oogst nu vrijwel binnen. Even rust, voordat het land klaar gemaakt wordt voor het wintergoed. De nachten worden nu duidelijk langer en men heeft tijd voor wat gezelligheid. Hoe is de vogeltrek? Zijn er veel eikels? Is er al nachtvorst te melden? Wat zegt dit over de komende winter? Septemberregen, komt zaad en wijnstok goed gelegen.

- Is het 1 september heerlijk weer, de herfst zal mooi zijn evenzeer;
- Vallende eikels voor Sint Michiel, snijdt de winter door lijf en ziel;
- Is het weer in september in een goed humeur dan dragen de bladeren in oktober volop kleur;
- September is altijd mooi; het is de meimaand in herfststooi;
- Die zijn onkruid een jaar laat staan, kan zeven jaar uit wieden gaan;
- Schijnt de herfstzon met zomerkracht dat maakt veelal de wintermaand ook zacht;
- Draagt de haas nog lang zijn zomerkleed dan is de winter nog niet gereed;
- Hangen er nu veel noten aan de twijgen dan gaan we een strenge winter krijgen;
- Schijnt herfstmaands zon met zomerkracht, maakt veelal wintermaand ook zacht;
- Trekvogels in septembernacht, ze maken de kersttijd zacht;
- Als in september de donder knalt, met kerst sneeuw met hopen valt;
- Vallen de bladeren vroeg, dan wordt de herfst niet oud;
- Als de R is in de maand, is het weer niet altijd meegaand;
- Donder in september, sneeuw in maart;
- Vorst in september, zacht in december;
- Warm in september, koud in december;
- Een warme september, een droge oktober;
- Komen de pluimen aan het riet, bedenk het is nazomer en geniet;
- Met Sint Giel (1-9) zonneschijn, het zal dan nog 4 weken zo zijn;
- Is het op Sint Egidius (1-9) heet, het geeft een schone herfst met zweet;
- Op de 5e september wordt bewezen, wat het voor weer de hele maand zal wezen;
- Mooi weer op Maria's geboorte (8-9), dit weer gaat nog vier of acht weken zo voort;
- Op de dag van Ludmilla (16-9) een zeer vroom kind, blaast vaak een forse wind;
- Met Lambertus (17-9) zonneschijn, het zal een droog voorjaar zijn;
- Op Mattheus (21-9) storm en wind, bestaat de kans dat men met de komende Pasen nog de winter vindt;
- Is het op Sint Mauritius (22-9) helder, dan gaan er veel schepen naar de kelder. (er worden dan veel stormen verwacht);
- Vallen de eikels al voor Sint Machiel (29-9), dan snijdt de winter door lijf en ziel;
- Trekken voor Sint Machiel (29-9) de vogels niet, geen winter is nog in het verschiet.

Oktober (wijnmaand)

De voorbereidingen voor de winter worden gedaan. Kille regens en stormen kondigen het donkere jaargetijde aan. Toch doet de zomer nog wel eens een uitval of laat een vroege winter al van zich spreken. Verdwijnt de boer van de akker dan worden hond en jager wakker.

- Blinkt oktober in zonnegoud de winter volgt snel en koud;
- Worden de bladeren geel en krom, kijk naar uw kachel om;
- Komt in oktober veel mist, dan heeft januari veel ijs in de kist;
- Is de herfst het weer lang en klaar, vroeg is dan een strenge winter daar;
- Schijnt in de wijnmaand volop de zon dan kent de winter geen pardon;
- Oktober brengt ons wijn en zonnige dagen maar ook jicht en andere plagen;
- Oktober met groene blaas (bladeren), duidt een strenge winter aan;
- Is oktober warm en fijn, het zal een scherpe winter zijn, maar is het nat en koel, 't is van een zachte winter een voorgevoel;
- Brengt oktober veel vorst en wind, zo zijn januari en februari zeer mild;
- Brengt oktober vorst en sneeuw, men hoort in de winter veel klaaggeschreeuw;
- Als het waait en vriest in de oktobernacht, dan verwachten wij een januari zacht;
- Regen met Sint Denijs (9-10), voorspelt een natte winter en weinig ijs;
- Treedt Gommarus (11-10) met droogte in, de zomer zal nat zijn in het begin;
- Volgen op Gommarus (11-10) natte dagen, er volgt een zomer met veel natte dagen;
- Wordt men op Callistes (14-10) een warme wind gewaar, dan wordt de zomer een twijfelaar;
- Zoals het weer is met Sint Ursula (21-10), zo zal ook de winter wezen;
- Op de laatste oktober (31-10), houdt de natuur zich sober;
- Het laatste weer van oktober, reikt november de hand.

November (slachtmaand)

Eind oktober, begin november wordt ook wel aangeduid als de IJsduivels. Het niet winterharde pootgoed moet naar binnen. De eerste serieuze nachtvorst kan zijn intrede doen. Met IJsheiligen naar buiten en IJsduivels naar binnen. November warm en fijn, het zal een strenge winter zijn.

- Als 't in November 's morgens broeit, wis dat de storm 's avonds loeit;
- November heeft maar dertig dagen, maar dubbel wind en regenvlagen;
- Rijp aan boom en plant, houdt geen drie dagen stand;
- Volgt de eerste sneeuw op regen, dat houdt een harde winter tegen;
- November met zijn regenvlagen, brengt verkoudheid, jicht en andere plagen;
- Is de hemel al te blauw, spoedig wordt hij dan weer grauw;
- Maakt de spin in 't web een scheur, dan klopt weldra de stormwind aan de deur;
- Als in november het water stijgt, gedurende de winter gij 't nog vaker krijgt;
- Na helder weer nu sombere mist, heeft zeker ook nog vorst in de kist;
- November warm en fijn, het zal een strenge winter zijn;
- Als het vriest in november, dan volgt er sneeuw in december;
- Zwaait de winter in november al met zijn staf, zijn rijk is van korte duur voor straf;
- Als het met Allerheiligen (1-11) sneeuwt, leg dan vast uw pels gereed;
- Met Allerheiligen vochtig weer, sneeuwbuien volgen keer op keer;
- Houden de kraaien voor Allerheiligen (1-11) al school, zorg dan voor hout en kool;
- Brengt Allerheiligen (1-11) winterweer, tien dagen duurt het zeer;
- Sneeuw op Allerzielen (2-11), voorspelt een zacht voorjaar;
- Het weer op Leonardusdag (6-11), blijft gewoonlijk tot de Kerstdag;
- Een zuidenwind op de dag voor Sint Martijn (10-11), dan zal het een zachte winter zijn;
- Maar is de dag op Sint Martijn (11-11) helder, de vorst dringt dan door tot in de kelder;
- Als op Sint Martijn de ganzen op het ijs staan, moeten ze met Kerst door het slijk gaan;
- Is er met Sint Martijn (11-11) nog loof aan de bomen, dan mag men van een strenge winter dromen;
- Sint Elisabeth (19-11) doet ons verstaan, hoe de winter zal vergaan;
- De dag aan Sint Cecilia (22-11) gewijd, is de maatstaf voor de wintertijd;
- IJs op de dag van Saturijn (29-11), het weer maakt daarna korte metten met dit venijn.

December (wintermaand)

Hoe komen we de winter door? De donkere dagen voor kerstmis staan voor de deur. Wat voor een winter krijgen we voor de kiezen? Wordt het zacht of juist streng? Nat, of droog? Tijd voor een feestje, na 21 december gaan de dagen weer lengen, en dat moet worden gevierd! Zo hoog in de winter de sneeuw, zo hoog in de zomer het gras.

- Als 't regent in de winter, is het goed planten in de zomer;
- Als met Sint Thomas de dagen lengen, beginnen de nachten te strengen;
- Sneeuw veel en lang, maakt de klaver niet bang;
- Donder in de decembermaand, belooft veel wind in 't jaar aanstaand;
- Plenst in de winter veel regen neer, dan krijgen we mooi zomerweer;
- Zijn er in december al mollen, laat de winter met zich sollen;
- Veel sneeuw op Oudjaar, veel hooi in 't nieuwe jaar;
- December zacht en dikwijls regen, geeft weinig hoop op rijke zegen;
- December vol met mist, goud in de kist;
- Met de decembermaand is het jaar weer uit, gelukkig wiens balans goed sluit;
- Als met Kertsmiss de muggen zwermen, kunt ge met Pasen uw oren wermen (warmen);
- December veranderlijk en zacht, is een winter zonder kracht;
- Blaast de noorderwind met een decembermaan, dan houdt de winter vier maan den aan;
- Decemberregen is geen zegen;
- Op een droge december, volgt een droog voorjaar, en een droge zomer;
- Brengt Sint Eligius (1-12), de eerste dooi? Begint het echter op die dag te vriezen, dan krijgen we vier weken vorst voor de kiezen.
- Sint Barbara (4-12) gaat graag in een wit kleed naar het bal;
- Brengt Sint Nicolaas (6-12) ijs, dan brengt de kerstman regen.

* * *